

24.03.2015

Sotep/8

§ 105

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto koskien kaupunginhallituksen päättämien avustusten ja tukien myöntämisperiaatteita ja asukastalojen hallinnon järjestelyä

HEL 2013-015599 T 00 01 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Asukastalojen hallinnoinnin ja organisoinnin järjestämisessä tulee huomioida asukastalotoiminnan laaja-alaisuus sekä sosiaalisen kuntoutuksen ja työllistymisen tuottamisen mahdollisuudet.

Asukastalojen toiminta

Helsingissä toimii nelisenkymmentä asukastaloa tai -tilaa, joista 10 on sosiaali- ja terveysviraston hallinnoimia. Edellä mainittu uudelleenorganisointi koskee näistä yhdeksää, sillä yksi asukastaloista toimii sosiaalipalvelutoimiston aulatilaisissa. Asukastalojen budjetti on n. 1 500 000 euroa / v. Henkilöstömenojen osuus n. 600 000 euroa / v. Vuokrien osuus 560 000 euroa / v. Tilojen koot vaihtelevat 70 m²-700 m². Vuokratut tilat ovat pääsääntöisesti Helsingin kaupungin tilakeskuksen tai Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (HEKA) omistamia tiloja. Kolme tilaa on vuokrattu yksityiseltä vuokranantajalta. Tilojen irtisanomisajat vaihtelevat kolmesta kuukaudesta vuoteen. Kahdessa tilassa on määräaikainen vuokrasopimus, joiden päättymisajankohdat ovat vuonna 2015 ja 2021.

Helsingin kaupungin yhdeksän asukastaloa toimivat kaikki matalan kynnyksen periaatteella. Matala kynnyks merkitsee helppoa saavutettavuutta ja lähipalveluja. Asukastalot ovat avoimia kaikenikäisille alueen asukkaille, mutta työn kohteena on erityisesti alueiden "päiväväestö": nuoret työttömät, eläkeläiset, mielenterveys- ja päihdekuntoutujat, maahanmuuttajat, pitkäaikaistyöttömät, joilla on monia ongelmia sekä sosiaalista kuntoutusta tarvitsevat. Työmuotoina tämän kävijäkunnan kanssa työskentelyssä ovat esimerkiksi palveluohjaus ja -neuvonta, räätälöity työllistäminen, erityisryhmille kohdennettu toiminta ja erilaiset asuinaluetta tukevat työllistämishankkeet kuten avustavat tehtävät vanhusten kotihoidossa. Asukastalojen keskimääräinen viikkokävijämäärä vaihtelee 200 – 1000 kävijän välillä.

Sosiaalialan työn lisäksi asukastalot toimivat aktiivisen kansalaistoiminnan kokoontumistiloina, matalan kynnyksen harraste- ja toimintapaikkoina sekä tapahtumien, vapaaehtoistyön ja tukiryhmien toiminta-areenana.

Asukastaloilla työskentelee neljätoista työntekijää. Työnimikkeinä on ohjaaja (1), sosiaaliohjaaja (8), yhdyskuntatyöntekijä (3), ruokapalveluvastaava (1) ja projektivastaava (1). Työntekijöiden koulutustaustana on sosionomi (AMK), ylempi sosionomin korkeakoulututkinto (YAMK), valtiotieteiden maisteri, artonomi ja ravintolakokki.

Tehdyssä asukastalojen toimintaa koskevassa raportissa (liitteet 1 ja 2) henkilöstö ja käyttäjät toivat esiin seuraavat toiminnan hyödyt.

Hyödyt kaupungille	Hyödyt kansalaisille
Sosiaalialan keskitetty erityisalan ammattilaisuus, laatutakuu ja jatkuvuus	Matalan kynnyksen toimintaperiaatteen mukaiset maksuttomat palvelut ja toimitilat asuinalueella
Työtoimintapaikkoja	Sosiaalialan tuki ja palveluohjaus
Jalkautuvan työn tuki	Mahdollisuus asioida anonyymisti
Sähköisen asiointin tuki	Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia ja tuki
Erytysryhmille kohdennettu toiminta	Työtoiminnalla monipuolista toimintaa ja osallistumismahdollisuuksia
Kaventaa hyvinvointieroja, huomioi yhdenvertaisen kansalaisuuden	Tietoa ajankohtaisista asioista
Huomioi syrjäytymisvaarassa olevat ja erityisryhmät	Jalkautuvan sosiaalialan työn palvelut
Kustannustehokkuus	Erytysryhmätoiminta
Valmiit olemassa olevat verkostot	Vaikuttamisen väyliä
Kolmannen sektorin kumppanuudet	Sähköisen asiointin tuki ja opastus
Tiedon siirtyminen oikeille tahoille	Kokemus asukasosallisuuden ja yhteisöllisyyden yhdenvertaisesta vahvistumisesta
Maahanmuuttajien integraation vahvistaminen	Yhteisön ja vertaisten tuki, henkilökohtainen voimaantumisen
Omahoidon ja elämänhallinnan vahvistaminen	

Taulukko 1. Asukastalotyön hyödyt kaupungille ja kuntalaisille. Lähde: Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystalotyö 2014. Henkilöstön ja käyttäjien näkemys.

Sosiaalinen kuntoutus ja työllistäminen

Asukastaloissa työskentelee kuntouttavassa työtoiminnassa, työkokeilussa ja palkkatuetussa työssä vuosittain lähes 300 henkilöä eri nimikkeillä sisältäen opiskelijoiden harjoittelujaksot. Kuukausittainen työllistämistoimenpiteisiin osallistuvien määrä ilmenee liitteen 3 kaaviosta 1, jossa on tammikuun 2015 työllistämistoiminta jaoteltuna sopimuslajeittain.

Asukastalojen työtoimintaan ohjaututaan työ- ja elinkeinotoimistojen mutta myös aluesosiaalityön, vakuutusyhtiöiden, oppilaitosten ja kolmannen sektorin eri työllistämishankkeiden kautta. Asukastalot tarjoavat monipuolisesti räätälöityjä työtehtäviä sekä moniammatillista lähiohjausta työtoimintaan osallistuvalla. Tavoitteena on ehkäistä nuorten, etenkin alle 25-vuotiaiden, maahanmuuttajien ja pitkäaikaistyöttömien syrjäytymiskehitystä. Työjakson aikana selkiytetään työtoimintaan osallistuvan edellytyksiä opiskeluun ja jatkotyöllistymiseen. Toisaalta hyvä tulevaisuus saattaa syntyä oikeiden tukiverkoston löytämisestä tai eläkeselvityksen kautta. Yleisimpiä tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi keittäjä, kotiaavustaja, tiedottaja, ATK- ohjaaja ja vahtimestari.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene normaaleille työmarkkinoille ja siksi kuntouttavassa työtoiminnassa parannetaan heidän työllistymiseen ja toimintakykyyn liittyviä kykyjään. Työtehtävinä ovat työtehtävät itse asukastalossa (keittiö-, siivous, atk, ryhmien vetäminen) tai sen ympäristössä: esimerkiksi toiminta yhdessä kotihoidon kanssa. Kuntouttavassa työtoiminnassa oleva henkilö tarvitsee sekä työnjohdollisen esimiehen että tuen työn tekemiseen ja elämänhallintaan. Mikäli talot ovat sosiaali- ja terveystoimen hallinnassa, talossa työskentelevä sosiaaliohjaaja toimii sekä työnjohdollisena että tukevana esimiehenä. Mikäli talot olisivat järjestöjen hallinnoimia, järjestön työntekijä toimii työnjohdollisena esimiehenä, ja työllistämisen tuen sosiaaliohjaaja muuna tukena. Mikäli asukastalotoiminta siirtyy järjestöjen hallinnoimaksi, tarvitaan kuntouttavan työtoimintapaikkojen pyörittämiseen viiden (5) sosiaaliohjaajan työpanos.

1.4.2014 voimaan tulevassa sosiaalihuoltolaissa yksi kunnassa tuotettava toiminta on sosiaalinen kuntoutus, mikä tarkoittaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi ja mikä

sisältää mm. valmennuksen arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan sekä ryhmätoiminnan, vertaistuen ja tuen sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin. Sosiaalista kuntoutusta tulee tarkentamaan 1.1.2017 voimaan tuleva Sosiaalihuollon työelämäosallisuutta tukeva toimintalaki, jossa kunnan vastuulla on erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymisen tukeminen.

Lain mukaan sosiaalihuollon vastuulla on osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen silloin, kun asiakas ei sosiaalihuollon ja asiakkaan yhdessä muiden tahojen kanssa tekemän arvion perusteella kykene sillä hetkellä työllistymään työsuhteiseen työhön tai osallistumaan TE-hallinnon palveluihin ja kun asiakas on riskissä joutua tai jo joutunut lähiyhteisönsä, yhteiskunnan toiminnan tai työelämän ulkopuolelle. Työelämäosallisuuteen liittyvä sosiaalinen kuntoutus jakautuu kahteen osaan. Ensinnäkin on työllistymisedellytyksiä tukeva sosiaalinen kuntoutus, mikä tarkoittaa sosiaalisen toimintakyvyn tukemista niin, että asiakas voi osallistua TE-hallinnon palveluihin, ammatilliseen kuntoutukseen, koulutukseen tai työhön. Toisaalta on osallisuutta tukeva sosiaalinen kuntoutus, mikä tarkoittaa sosiaalisen toimintakyvyn tukemista niin, että asiakkaan mahdollisuudet elämänhallintaan, yhteisöissä toimimiseen ja sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin toteutuvat.

Asukastaloilla tehtävää sosiaalista kuntoutusta kuvaa kaavio 2 liitteessä 3. Asukastalojen kautta tehtävä työ voidaan jakaa kahteen eri osa-alueeseen, jotka tukevat toisiaan kokonaisuutena. Sosiaalisen kuntoutuksen rajapinta (punaisella) pitää sisällään erityisryhmille kohdennetun toiminnan, räätälöidyn työtoiminnan ja siihen liittyvät erillishankkeet. Aktiivisen kansalaistoiminnan rajapinta (vihreällä) sisältää matalan kynnyksen toiminta- ja harrasteryhmät kaikenikäisille. Toimintojen leikkauspinta toimii kuntoutuvan asiakkaan näkökulmasta siirtymäalueena, jossa hän voi turvallisesti harjaannuttaa vuorovaikutustaan erilaisten ihmisten keskuudessa.

Asukastalojen päiväkävijöillä on tyypillisesti haasteellinen elämäntilanne tai sosiaalisia tai terveydellisiä ongelmia, mikä saattaa vaikeuttaa myös sosiaalista kanssakäymistä. Asukastalossa jatkuvasti läsnä olevan sosiaalialan ammattilaisen työn tavoite on pitää asukastalo hyväksyvänä ja luottamusta herättävänä paikkana, jossa kaikki uskaltavat käydä. Tehtävänä on luoda kontakti kävijöiden kanssa, tunnistaa kävijöiden mahdolliset ongelmat haastavan käyttäytymisen takana tai keskustelun ohessa, ja antaa tarvittaessa psykososiaalista tukea ja palveluohjausta. Tehtävänä on myös auttaa kävijöitä luomaan keskenään uusia ihmissuhteita edistämällä kävijöiden välistä kanssakäymistä sekä tukemalla heitä vuorovaikutustilanteissa, jos sosiaalisissa taidoissa on puutteita.

Päihdeettöminä kohtaamispaikkoina asukastalot antavat tukea myös raittiuteen.

Asukastalot osana matalan kynnyksen palveluverkkoa

Palveluverkkouudistus tulee keskittämään sosiaali- ja terveystaloutta, jolloin jalkautuvan palvelutarjonnan riittävyyteen tulee kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota. Riippumatta hallintamuodosta asukastalot voivat jatkossa toimia jalkautuvien työmuotojen asemapaikkoina. Jalkautumista voidaan osittain toteuttaa mm. niin, että nykyisin toimisto-olosuhteissa työskentelevät työntekijät jalkautuvat jatkossa alueelle, mutta tämän lisäksi asukastalotoiminnassa tulisi olla pysyvämpää sosiaalihuollon henkilöstöresurssia. Palvelurakenteen keventämistä tukee asukastaloilla jo nykyäänkin toteutettava ryhmätoiminta ja kävijöiden keskinäinen vertaistuki.

Useiden toimijoiden yhteistyö edellyttää kaikkien osapuolien yhteistä sopimusta sekä nimettyjä vastuuhenkilöitä. Vantaalla on kolme kaupungin hallinnoimaa asukastaloa, joissa kussakin on henkilökuntaa 1 – 2 sekä 1 – 2 palkkatuella työllistettyä henkilöä. Yhden asukastalon käyttövuorojen jakamista hoitaa Vantaan järjestörinta.

Järjestöjen ja yhteisöjen valmius ottaa asukastalot hallintaansa

Asukastaloissa toimivista yhteisöistä 49 on vastannut siihen, millaisia mahdollisuuksia heillä on ottaa asukastalo hallinnoitavakseen. Yhdistykset käyttivät tiloja pääsääntöisesti kokouksiin, toimintaryhmiin ja kerhotoimintaan, asukastalaisuuksiin ja -foorumeihin sekä erilaiseen kulttuuritoimintaan. Vastaajatahojen mukaan ilmainen tilankäyttö oli edellytys toiminnan jatkumiselle. Avustuksia yhdistykset olivat saaneet vuokraan (5), toimintaan (10) ja molempiin (2). 26 yhteisöä ilmoitti, etteivät olleet saaneet avustusta, kolme kertoi saaneensa avustusta tapahtumiin ja kulttuuritoimintaan. Yhteisövastaajista viisi (5) taho ilmoitti, että he voisivat jatkossa ylläpitää asukastaloa: Nämä viisi taho pystyisivät myös ottamaan työtoimijoita kaupungin taloudellisella tuella. Muuta tukea yhdistykset sanoivat tarvitsevansa vuokraan (14 %), toimintaan (10 %) ja palkkoihin (7 %). 86 % vastaajista ilmoitti, ettei heillä ole mahdollisuuksia ottaa asukastalotoimintaa vastuulleen.

Pienillä yhdistyksillä ja järjestöillä ei ole mahdollisuutta saada palkkatuettua työvoimaa, mikäli niillä ei itsellään ole työntekijöitä palkkalistoillaan. Lisäksi on pohdittava, onko järjestöillä resursseja ammattimaiseen taloudenhoitoon. Työnantajavelvoitteet palkanmaksujärjestelmiseen ovat kalliita toimintoja, mikäli järjestö joutuu hankkimaan ne ostopalveluna, ja se pitäisi huomioida avustusten määrässä.

Viraston laatima lausuntoehdotus kuvaa hyvin sosiaali- ja terveysviraston toimintaympäristöön kuuluvien kymmenen asukastalon toimintaa ja merkitystä sosiaalisen kuntoutuksen, syrjäytymisen ennalta ehkäisyn ja työllistämisen matalan kynnyksen paikkoina, minkä tarpeita lautakunta myös omissa palveluverkkosuunnitelmissaan on korostanut. Lausunnossa esiin tuodut sosiaalihuoltolain 1.4.2015 uudistus ja sitä tarkentava 1.1. 2017 voimaan tuleva sosiaalihuollon työelämäosallisuutta tukeva toimintalaki perustelevat edelleen kaupungin omien sote-viraston toimintaan kuuluvien asukastalojen välttämättömyyttä jatkossakin. Lautakunta voi siten yhtyä viraston esittämiin perusteluihin ja tukea viraston lausuntoehdotusta näiltä osin.

Lausunnon perusteluista voi hyvin havaita, että virasto pitää tärkeänä asukastalojen nykyisen kaltaisen toiminnan jatkuvuutta - vaikka lausunnossa ei oteta siihen selkeästi kantaa - ja asukastalojen säilymistä kaupungin omana toimintana sote-virastossa. Siksi lautakunta haluaa voimakkaasti korostaa tämän linjauksen tarpeellisuutta ja esittää, että kaupunginhallitus päättäisi, että nykyiset sote-viraston hallinnoimat ja resursoimat asukastalot säilyvät edelleen kaupungin omana toimintana ja niiden toiminnan suunnittelu ja tulevaisuuden kehittämistyö kytketään jatkossakin sote-viraston toimintaan.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Matalan kynnyksen periaatteella toimivilla asukastaloilla voidaan katsoa olevan merkittäviä helsinkiläisiin kohdistuvia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Asukastalojen toiminta ja niissä toteutettavat räätälöidyt työtehtävät edistävät nuorten työttömien, pitkäaikaistyöttömien, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien, maahanmuuttajien ja eläkeläisten toimintakykyä, elämänhallintaa, työllistymistä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Asukastaloilla toimivat sosiaalialan ammattilaiset luovat kontakteja kävijöihin ja tarjoavat tarvittaessa heille tukea ja esimerkiksi ohjausta sosiaali- ja terveysviraston muihin palveluihin.

Mikäli asukastalot säilyvät kaupungin omana toimintana ja niissä työskentelee tarvittava määrä sosiaalialan ammattilaisia, asukkaisiin kohdentuvat myönteiset terveys- ja hyvinvointivaikutukset säilyvät ennallaan. Mikäli asukastalot siirtyisivät järjestöjen ja yhteisöjen hallintaan ja niissä työskentelisi edelleen tarvittava määrä sosiaalialan työntekijöitä, myönteiset terveys- ja hyvinvointivaikutukset toteutuvat vastaisuudessaakin. Jos taas asukastalot siirtyisivät järjestöjen ja yhteisöjen hallintaan eikä varmistettaisi sosiaalialan ammattilaisten riittävää työpanosta, on todennäköistä, että muutoksella on kielteisiä vaikutuksia asukkaiden terveyteen ja hyvinvointiin. Esimerkiksi

kävijöiden sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat voivat jäädä tunnistamatta eivätkä kävijät ohjaudu tarvitsemiinsa muihin palveluihin."

Käsittely

Nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja Maarit Sulavuori oli kokouksessa kutsuttuna asiantuntijana läsnä tätä asiaa käsiteltäessä.

Hannu Juvonen: Kohta 12: poistetaan virheellinen päivämäärä "1.4.2104" ja korvataan se päivämäärällä "1.4.2015"

1. Vastaehdotus:

Maija Anttila: "Viraston laatima lausuntoehdotus kuvaa hyvin sosiaali- ja terveystoimintaympäristöön kuuluvien kymmenen asukastalon toimintaa ja merkitystä sosiaalisen kuntoutuksen, syrjäytymisen ennalta ehkäisyn ja työllistämisen matalan kynnyksen paikkoina, minkä tarpeita lautakunta myös omissa palveluverkkosuunnitelmissaan on korostanut. Lausunnossa esiin tuodut sosiaalihoitolain 1.4.2015 uudistus ja sitä tarkentava 1.1. 2017 voimaan tuleva sosiaalihoiton työelämäosallisuutta tukeva toimintalaki perustelevat edelleen kaupungin omien sote-viraston toimintaan kuuluvien asukastalojen välttämättömyyttä jatkossakin. Lautakunta voi siten yhtyä viraston esittämiin perusteluihin ja tukea viraston lausuntoehdotusta näiltä osin.

Lausunnon perusteluista voi hyvin havaita, että virasto pitää tärkeänä asukastalojen nykyisen kaltaisen toiminnan jatkuvuutta - vaikka lausunnossa ei oteta siihen selkeästi kantaa - ja asukastalojen säilymistä kaupungin omana toimintana sote-virastossa. Siksi lautakunta haluaa voimakkaasti korostaa tämän linjauksen tarpeellisuutta ja esittää, että kaupunginhallitus päättäisi, että nykyiset sote-viraston hallinnoimat ja resursoimat asukastalot säilyvät edelleen kaupungin omana toimintana ja niiden toiminnan suunnittelu ja tulevaisuuden kehittämistyö kytketään jatkossakin sote-viraston toimintaan. "

Kannattajat: Laura Nordström, Rene Hursti, Gunvor Brettschneider

2. Vastaehdotus:

Sirpa Asko-Seljavaara: "Asukastaloilla ja palvelukeskuksilla on yhteisiä asiakkaita ja joitakin yhteisiä toimintoja, joten lautakunta esittää toivomuksenaan, että niiden toimintaa koordinoidaan, jos ne toimivat samassa kaupunginosassa. tai lähellä toisiaan."

Kannattajat: Sami Heistaro

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1. äänestys

JAA-ehdotus: Esittelijän ehdotus sisältäen esittelijän muutosehdotuksen

Ei-ehdotus:

Maija Anttila: "Viraston laatima lausuntoehdotus kuvaa hyvin sosiaali- ja terveystoimintaympäristöön kuuluvien kymmenen asukastalon toimintaa ja merkitystä sosiaalisen kuntoutuksen, syrjäytymisen ennalta ehkäisyyn ja työllistämisen matalan kynnyksen paikkoina, minkä tarpeita lautakunta myös omista palveluverkkosuunnitelmissaan on korostanut. Lausunnossa esiin tuodut sosiaalihoitolain 1.4.2015 uudistus ja sitä tarkentava 1.1. 2017 voimaan tuleva sosiaalihoito-työelämäosallisuutta tukeva toimintalaki perustelevat edelleen kaupungin omien sote-viraston toimintaan kuuluvien asukastalojen välttämättömyyttä jatkossakin. Lautakunta voi siten yhtyä viraston esittämiin perusteluihin ja tukea viraston lausuntoehdotusta näiltä osin. Lausunnon perusteluista voi hyvin havaita, että virasto pitää tärkeänä asukastalojen nykyisen kaltaisen toiminnan jatkuvuutta - vaikka lausunnossa ei oteta siihen selkeästi kantaa - ja asukastalojen säilymistä kaupungin omana toimintana sote-virastossa. Siksi lautakunta haluaa voimakkaasti korostaa tämän linjauksen tarpeellisuutta ja esittää, että kaupunginhallitus päättäisi, että nykyiset sote-viraston hallinnoimat ja resursoimat asukastalot säilyvät edelleen kaupungin omana toimintana ja niiden toiminnan suunnittelu ja tulevaisuuden kehittämistyö kytetään jatkossakin sote-viraston toimintaan. "

Jaa-äännet: 2

Sami Heistaro, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 11

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Miina Kajos, Jouko Malinen, Miikka Merikanto, Laura Nordström, Leena Riittinen, Tiina Tasmuth, Tuomas Tuure

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2. äänestys

24.03.2015

Sotep/8

JAA-ehdotus: Esittelijän ehdotus sisältäen esittelijän muutosehdotuksen

Ei-ehdotus:

Sirpa Asko-Seljavaara: "Asukastaloilla ja palvelukeskuksilla on yhteisiä asiakkaita ja joitakin yhteisiä toimintoja, joten lautakunta esittää toivomuksenaan, että niiden toimintaa koordinoidaan, jos ne toimivat samassa kaupunginosassa. tai lähellä toisiaan."

Jaa-äännet: 7

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Miina Kajos, Jouko Malinen, Miikka Merikanto, Tiina Tasmuth

Ei-äännet: 6

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Laura Nordström, Kimmo Parhiala, Leena Riittinen, Tuomas Tuure

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 58283
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HEL 2013-015599 Asukastalotyön raportti 2014
- 2 HEL 2013-015599 Raportin liitteet
- 3 HEL 2013-015599 Kaaviot 1 ja 2

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Asukastalojen hallinnoinnin ja organisoinnin järjestämisessä tulee huomioida asukastalotoiminnan laaja-alaisuus sekä sosiaalisen kuntoutuksen ja työllistymisen tuottamisen mahdollisuudet.

Asukastalojen toiminta

Helsingissä toimii nelisenkymmentä asukastaloa tai -tilaa, joista 10 on sosiaali- ja terveystalouden hallinnoimia. Edellä mainittu uudelleenorganisointi koskee näistä yhdeksää, sillä yksi asukastaloista toimii sosiaalipalvelutoimiston aulatilassa. Asukastalojen budjetti on n. 1 500 000 euroa / v. Henkilöstömenojen osuus n. 600 000 euroa / v. Vuokrien osuus 560 000 euroa / v. Tilojen koot vaihtelevat 70 m²-700 m². Vuokratut tilat ovat pääsääntöisesti Helsingin kaupungin tilakeskuksen tai Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (HEKA) omistamia tiloja. Kolme tilaa on vuokrattu yksityiseltä vuokranantajalta. Tilojen irtisanomisajat vaihtelevat kolmesta kuukaudesta vuoteen. Kahdessa tilassa on määräaikainen vuokrasopimus, joiden päättymisajankohdat ovat vuonna 2015 ja 2021.

Helsingin kaupungin yhdeksän asukastaloa toimivat kaikki matalan kynnyksen periaatteella. Matala kynnyksen merkitsee helppoa saavutettavuutta ja lähipalveluja. Asukastalot ovat avoimia kaikenikäisille alueen asukkaille, mutta työn kohteena on erityisesti alueiden "päiväväestö": nuoret työttömät, eläkeläiset, mielenterveys- ja päihdekuntoutujat, maahanmuuttajat, pitkäaikaistyöttömät, joilla on monia ongelmia sekä sosiaalista kuntoutusta tarvitsevat. Työmuotoina tämän kävijäkunnan kanssa työskentelyssä ovat esimerkiksi palveluohjaus ja -neuvonta, räätälöity työllistäminen, erityisryhmille kohdennettu toiminta ja erilaiset asuinalueita tukevat työllistämishankkeet kuten avustavat tehtävät vanhusten kotihoidossa. Asukastalojen keskimääräinen viikkokävijämäärä vaihtelee 200 – 1000 kävijän välillä.

Sosiaalialan työn lisäksi asukastalot toimivat aktiivisen kansalaistoiminnan kokoontumistiloina, matalan kynnyksen harraste- ja toimintapaikkoina sekä tapahtumien, vapaaehtoistyön ja tukiryhmien toiminta-areenana.

Asukastaloilla työskentelee neljätoista työntekijää. Työnimikkeinä on ohjaaja (1), sosiaaliohjaaja (8), yhdyskuntatyöntekijä (3), ruokapalveluvastaava (1) ja projektivastaava (1). Työntekijöiden koulutustaustana on sosionomi (AMK), ylempi sosionomin korkeakoulututkinto (YAMK), valtiotieteiden maisteri, artonomi ja ravintolakokki.

Tehdyssä asukastalojen toimintaa koskevassa raportissa (liitteet 1 ja 2) henkilöstö ja käyttäjät toivat esiin seuraavat toiminnan hyödyt.

Hyödyt kaupungille	Hyödyt kansalaisille
Sosiaalialan keskitetty erityisalan	Matalan kynnyksen

ammattilaisuus, laatutakuu ja jatkuvuus	toimintaperiaatteen mukaiset maksuttomat palvelut ja toimitilat asuinalueella
Työtoimintapaikkoja	Sosiaalialan tuki ja palveluohjaus
Jalkautuvan työn tuki	Mahdollisuus asioida anonyymisti
Sähköisen asioinnin tuki	Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia ja tuki
Erytysryhmille kohdennettu toiminta	Työtoiminnalla monipuolista toimintaa ja osallistumismahdollisuuksia
Kaventaa hyvinvointieroja, huomioi yhdenvertaisen kansalaisuuden	Tietoa ajankohtaisista asioista
Huomioi syrjäytymisvaarassa olevat ja erityisryhmät	Jalkautuvan sosiaalialan työn palvelut
Kustannustehokkuus	Erytysryhmätoiminta
Valmiit olemassa olevat verkostot	Vaikuttamisen väyliä
Kolmannen sektorin kumppanuudet	Sähköisen asioinnin tuki ja opastus
Tiedon siirtyminen oikeille tahoille	Kokemus asukasosallisuuden ja yhteisöllisyyden yhdenvertaisesta vahvistumisesta
Maahanmuuttajien integraation vahvistaminen	Yhteisön ja vertaisten tuki, henkilökohtainen voimaantumisen
Omahoidon ja elämänhallinnan vahvistaminen	

Taulukko 1. Asukastalotyön hyödyt kaupungille ja kuntalaisille. Lähde: Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystalouden asukastalotyö 2014. Henkilöstön ja käyttäjien näkemys.

Sosiaalinen kuntoutus ja työllistäminen

Asukastaloissa työskentelee kuntouttavassa työtoiminnassa, työkokeilussa ja palkkatuetussa työssä vuosittain lähes 300 henkilöä eri nimikkeillä sisältäen opiskelijoiden harjoittelujaksot. Kuukausittainen työllistämistoimenpiteisiin osallistuvien määrä ilmenee liitteen 3 kaaviosta 1, jossa on tammikuun 2015 työllistämistoiminta jaoteltuna sopimuslajeittain.

Asukastalojen työtoimintaan ohjaututaan työ- ja elinkeinotoimistojen mutta myös aluesosiaalityön, vakuutusyhtiöiden, oppilaitosten ja kolmannen sektorin eri työllistämishankkeiden kautta. Asukastalot

tarjoavat monipuolisesti räätälöityjä työtehtäviä sekä moniammatillista lähiohjausta työtoimintaan osallistuvalla. Tavoitteena on ehkäistä nuorten, etenkin alle 25-vuotiaiden, maahanmuuttajien ja pitkäaikaistyöttömien syrjäytymiskehitystä. Työjakson aikana selkiytetään työtoimintaan osallistuvan edellytyksiä opiskeluun ja jatkotyöllistymiseen. Toisaalta hyvä tulevaisuus saattaa syntyä oikeiden tukiverkoston löytämisestä tai eläkeselvityksen kautta. Yleisimpiä tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi keittäjä, kotiaavustaja, tiedottaja, ATK- ohjaaja ja vahtimestari.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene normaaleille työmarkkinoille ja siksi kuntouttavassa työtoiminnassa parannetaan heidän työllistymiseen ja toimintakykyyn liittyviä kykyjään. Työtehtävinä ovat työtehtävät itse asukastalossa (keittiö-, siivous, atk, ryhmien vetäminen) tai sen ympäristössä: esimerkiksi toiminta yhdessä kotihoidon kanssa. Kuntouttavassa työtoiminnassa oleva henkilö tarvitsee sekä työnjohdollisen esimiehen että tuen työn tekemiseen ja elämänhallintaan. Mikäli talot ovat sosiaali- ja terveystoimen hallinnassa, talossa työskentelevä sosiaaliohjaaja toimii sekä työnjohdollisena että tukevana esimiehenä. Mikäli talot olisivat järjestöjen hallinnoimia, järjestön työntekijä toimii työnjohdollisena esimiehenä, ja työllistämisen tuen sosiaaliohjaaja muuna tukena. Mikäli asukastalotoiminta siirtyy järjestöjen hallinnoimaksi, tarvitaan kuntouttavan työtoimintapaikkojen pyörittämiseen viiden (5) sosiaaliohjaajan työpanos.

1.4.2104 voimaan tulevassa sosiaalihuoltolaissa yksi kunnassa tuotettava toiminta on sosiaalinen kuntoutus, mikä tarkoittaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi ja mikä sisältää mm. valmennuksen arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan sekä ryhmätoiminnan, vertaistuen ja tuen sosiaaliin vuorovaikutussuhteisiin. Sosiaalista kuntoutusta tulee tarkentamaan 1.1.2017 voimaan tuleva Sosiaalihuollon työelämäosallisuutta tukeva toimintalaki, jossa kunnan vastuulla on erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistämisen tukeminen.

Lain mukaan sosiaalihuollon vastuulla on osallisuuden ja toimintakyvyn tukeminen silloin, kun asiakas ei sosiaalihuollon ja asiakkaan yhdessä muiden tahojen kanssa tekemän arvion perusteella kykene sillä hetkellä työllistymään työsuhteiseen työhön tai osallistumaan TE-hallinnon palveluihin ja kun asiakas on riskissä joutua tai jo joutunut lähiyhteisönsä, yhteiskunnan toiminnan tai työelämän ulkopuolelle. Työelämäosallisuuteen liittyvä sosiaalinen kuntoutus jakautuu kahteen osaan. Ensinnäkin on työllistymisedellytyksiä tukeva sosiaalinen kuntoutus, mikä tarkoittaa sosiaalisen toimintakyvyn tukemista niin, että

asiakas voi osallistua TE-hallinnon palveluihin, ammatilliseen kuntoutukseen, koulutukseen tai työhön. Toisaalta on osallisuutta tukeva sosiaalinen kuntoutus, mikä tarkoittaa sosiaalisen toimintakyvyn tukemista niin, että asiakkaan mahdollisuudet elämänhallintaan, yhteisöissä toimimiseen ja sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin toteutuvat.

Asukastaloilla tehtävää sosiaalista kuntoutusta kuvaa kaavio 2 liitteessä 3. Asukastalojen kautta tehtävä työ voidaan jakaa kahteen eri osa-alueeseen, jotka tukevat toisiaan kokonaisuutena. Sosiaalisen kuntoutuksen rajapinta (punaisella) pitää sisällään erityisryhmille kohdennetun toiminnan, räätälöidyn työtoiminnan ja siihen liittyvät erillishankkeet. Aktiivisen kansalaistoiminnan rajapinta (vihreällä) sisältää matalan kynnyksen toiminta- ja harrasteryhmät kaikenikäisille. Toimintojen leikkauspinta toimii kuntoutuvan asiakkaan näkökulmasta siirtymäalueena, jossa hän voi turvallisesti harjaannuttaa vuorovaikutustaan erilaisten ihmisten keskuudessa.

Asukastalojen päiväkävijöillä on tyypillisesti haasteellinen elämäntilanne tai sosiaalisia tai terveydellisiä ongelmia, mikä saattaa vaikeuttaa myös sosiaalista kanssakäymistä. Asukastalossa jatkuvasti läsnä olevan sosiaalialan ammattilaisen työn tavoite on pitää asukastalo hyväksyvänä ja luottamusta herättävänä paikkana, jossa kaikki uskaltavat käydä. Tehtävänä on luoda kontakti kävijöiden kanssa, tunnistaa kävijöiden mahdolliset ongelmat haastavan käyttäytymisen takana tai keskustelun ohessa, ja antaa tarvittaessa psykososiaalista tukea ja palveluohjausta. Tehtävänä on myös auttaa kävijöitä luomaan keskenään uusia ihmissuhteita edistämällä kävijöiden välistä kanssakäymistä sekä tukemalla heitä vuorovaikutustilanteissa, jos sosiaalisissa taidoissa on puutteita. Päihteettöminä kohtaamispaikkoina asukastalot antavat tukea myös raittiuteen.

Asukastalot osana matalan kynnyksen palveluverkkoa

Palveluverkkouudistus tulee keskittämään sosiaali- ja terveystaluita, jolloin jalkautuvan palvelutarjonnan riittävyyteen tulee kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota. Riippumatta hallintamuodosta asukastalot voivat jatkossa toimia jalkautuvien työmuotojen asemapaikkoina. Jalkautumista voidaan osittain toteuttaa mm. niin, että nykyisin toimisto-olosuhteissa työskentelevät työntekijät jalkautuvat jatkossa alueelle, mutta tämän lisäksi asukastalotoiminnassa tulisi olla pysyvämpää sosiaalihuollon henkilöstöresurssia. Palvelurakenteen keventämistä tukee asukastaloilla jo nykyäänkin toteutettava ryhmätoiminta ja kävijöiden keskinäinen vertaistuki.

Useiden toimijoiden yhteistyö edellyttää kaikkien osapuolien yhteistä sopimusta sekä nimettyjä vastuuhenkilöitä. Vantaalla on kolme kaupungin hallinnoimaa asukastaloa, joissa kussakin on henkilökuntaa 1 – 2 sekä 1 – 2 palkkatuella työllistettyä henkilöä. Yhden asukastalon käyttövuorojen jakamista hoitaa Vantaan järjestörinki.

Järjestöjen ja yhteisöjen valmius ottaa asukastalot hallintaansa

Asukastaloissa toimivista yhteisöistä 49 on vastannut siihen, millaisia mahdollisuuksia heillä on ottaa asukastalo hallinnoitavakseen. Yhdistykset käyttivät tiloja pääsääntöisesti kokouksiin, toimintaryhmiin ja kerhotoimintaan, asukastilaisuuksiin ja -foorumeihin sekä erilaiseen kulttuuritoimintaan. Vastaajatahojen mukaan ilmainen tilankäyttö oli edellytys toiminnan jatkumiselle. Avustuksia yhdistykset olivat saaneet vuokraan (5), toimintaan (10) ja molempiin (2). 26 yhteisöä ilmoitti, etteivät olleet saaneet avustusta, kolme kertoi saaneensa avustusta tapahtumiin ja kulttuuritoimintaan. Yhteisövastaajista viisi (5) taho ilmoitti, että he voisivat jatkossa ylläpitää asukastaloa: Nämä viisi taho pystyisivät myös ottamaan työtoimijoita kaupungin taloudellisella tuella. Muuta tukea yhdistykset sanoivat tarvitsevansa vuokraan (14 %), toimintaan (10 %) ja palkkoihin (7 %). 86 % vastaajista ilmoitti, ettei heillä ole mahdollisuuksia ottaa asukastalotoimintaa vastuulleen.

Pienillä yhdistyksillä ja järjestöillä ei ole mahdollisuutta saada palkkatuettua työvoimaa, mikäli niillä ei itsellään ole työntekijöitä palkkalistoillaan. Lisäksi on pohdittava, onko järjestöillä resursseja ammattimaiseen taloudenhoitoon. Työnantajaveloitteet palkanmaksujärjestelmiseen ovat kalliita toimintoja, mikäli järjestö joutuu hankkimaan ne ostopalveluna, ja se pitäisi huomioida avustusten määrässä."

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Matalan kynnyksen periaatteella toimivilla asukastaloilla voidaan katsoa olevan merkittäviä helsinkiläisiin kohdistuvia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Asukastalojen toiminta ja niissä toteutettavat räätelöidyt työtehtävät edistävät nuorten työttömien, pitkäaikaistyöttömien, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien, maahanmuuttajien ja eläkeläisten toimintakykyä, elämänhallintaa, työllistymistä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Asukastaloilla toimivat sosiaalialan ammattilaiset luovat kontakteja kävijöihin ja tarjoavat tarvittaessa heille tukea ja esimerkiksi ohjausta sosiaali- ja terveystieteiden muihin palveluihin.

Mikäli asukastalot säilyvät kaupungin omana toimintana ja niissä työskentelee tarvittava määrä sosiaalialan ammattilaisia, asukkaisiin kohdentuvat myönteiset terveys- ja hyvinvointivaikutukset säilyvät

ennallaan. Mikäli asukastalot siirtyisivät järjestöjen ja yhteisöjen hallintaan ja niissä työskentelisi edelleen tarvittava määrä sosiaalialan työntekijöitä, myönteiset terveys- ja hyvinvointivaikutukset toteutuvat vastaisuudessaakin. Jos taas asukastalot siirtyisivät järjestöjen ja yhteisöjen hallintaan eikä varmistettaisi sosiaalialan ammattilaisten riittävää työpanosta, on todennäköistä, että muutoksella on kielteisiä vaikutuksia asukkaiden terveyteen ja hyvinvointiin. Esimerkiksi kävijöiden sosiaaliset ja terveydelliset ongelmat voivat jäädä tunnistamatta eivätkä kävijät ohjaudu tarvitsemiinsa muihin palveluihin."

Esittelijän perustelut

Nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja Maarit Sulavuori on kokouksessa kutsuttuna asiantuntijana läsnä tätä asiaa käsiteltäessä.

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä 19.3.2014 asettaa asukasosallisuuden avustuskriteerit -työryhmän, jonka toimeksiantona oli laatia yhtenäiset ja läpinäkyvät avustuskriteerit asukasyhdistyksille, kaupunginosaseuroille ja asukastaloja ylläpitäville tahoille. Lisäksi työryhmän tehtävänä on laatia menettelytavat ja kriteeristö, joiden perusteella kaupungin nykyisin hallinnoimia asukastaloja voidaan luovuttaa järjestöjen ja yhteisöjen operoitaviksi sekä avustaa muita asukastaloja ylläpitäviä tahoja.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti vuoden 2014 käyttösuunnitelman hyväksyessään (21.1.2014, § 15), että sosiaali- ja terveystoimisto huolehtii omalta osaltaan, että asian valmistelussa kuullaan aluetyön asukastalojen työntekijöitä ja käyttäjiä, selvitetään myös vaihtoehto säilyttää asukastalot kaupungin omana toimintana sekä tuodaan asiasta päättävälle taholle selvästi esille ne perusteet, jotka puoltavat asukastalojen omana toimintana säilyttämistä. Asiasta valmistui raportti, joka esiteltiin sosiaali- ja terveyslautakunnalle 7.10.2014.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 26.1.2015 palauttaa asian uudelleen valmisteluun niin, että asukasosallisuuden avustusten myöntämisperiaatteista ja asukastalojen hallinnon järjestelyistä sekä sote-toimintaan liittyvien yhdeksän asukastalon tukevaisuuden toimintaperiaatteista ja organisoinnista kaupungin toimintana pyydetään sosiaali- ja terveyslautakunnan ja muiden asukastalojen toiminnan kannalta olennaisten lautakuntien lausunnot.

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Postiosoite
PL 6000
00099 Helsingin kaupunki
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI1880001200052430
Alv.nro
FI02012566

Maarit Sulavuori, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja, puhelin: 310 58283
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HEL 2013-015599 Asukastalotyön raportti 2014
- 2 HEL 2013-015599 Raportin liitteet
- 3 HEL 2013-015599 Kaaviot 1 ja 2

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.03.2015 § 81

HEL 2013-015599 T 00 01 00

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Verkostoituvan kaupunkirakenteen edellytyksiä ovat urbaanit ja elinvoimaiset kaupunginosat, joissa on riittävä asukkaiden tarpeisiin vastaava palveluverkko. Kaupunginosien tasapainoista kehitystä tukemalla ehkäistään tehokkaasti syrjäytymistä ja turvattomuutta sekä luodaan monipuoliset puitteet asukastoiminnalle.

Tärkeänä osana kaupunginosia ovat alueen asukkaiden aktiivisuutta ja toimintamahdollisuuksia tukevat asukastilat, jotka mahdollistavat yhteisen tekemisen ja ajanvieton. Erityisesti haasteellisilla lähiöalueilla kaupungin nykyiset asukastilat ovat keskeisessä roolissa asukkaiden matalan kynnyksen toimintaa tukevassa ja syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävässä kehittämisessä.

On perusteltua, että kaupunginosista löytyy asukastoimintaa tukevia tiloja. Kaupunkisuunnittelulautakunta katsoo, että riippumatta kaupungin asukastalojen hallinnon järjestelyistä, lähtökohtana tulee olla myös alueellisten asukastoimintaan sopivien tilojen mahdollistaminen asukkaille. Asukastilojen toimintamallin tulee perustua joustaviin ratkaisuihin, jotka mahdollistavat julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden välisen kiinteän yhteistyön.

Uusia alueita kaavoitettaessa kaupunkisuunnitteluviraston tavoitteena on mahdollistaa alueille riittävät edellytykset asukkaiden omaehtoiselle tekemiselle muun muassa asukastilojen osalta. Asukkaiden yhteistoimintaa voidaan tukea monenlaisilla eri malleilla alkaen asuintalokohtaisista yhteistiloista kaupunginosakohtaisiin lähipalvelukeskuksiin.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunkisuunnittelulautakunnalta lausuntoa 20.3.2015 mennessä koskien kaupunginhallituksen asukasosallisuuden avustusten myöntämisperiaatteita ja asukastalojen hallinnon järjestelyjä.

Kaupunginhallituksen päätöksessä todetaan, kaupunginhallitus palautti asian uudelleen valmisteluun niin, että asukasosallisuuden avustusten myöntämisperiaatteista ja asukastalojen hallinnon järjestelyistä sekä sote-toimintaan liittyvien yhdeksän asukastalon tulevaisuuden toimintaperiaatteista ja organisoinnista kaupungin omana toimintana pyydetään sosiaali- ja terveyslautakunnan ja muiden asukastalojen toiminnan kannalta olennaisten lautakuntien lausunnot.

Kaupunginjohtaja asetti johtajistokäsittelyssä 19.3.2014 (28 §) Asukasosallisuuden avustuskriteeristö -nimisen työryhmän. Työryhmän tehtävänä oli laatia menettelytapa ja kriteeristö, joiden perusteella kaupungin nykyisin hallinnoimia asukastaloja voidaan luovuttaa järjestöjen ja yhteisöjen operoitaviksi.

Työryhmä kartoitti avustuskriteereiden valmistelun taustatyönä kaupungin avustuskokonaisuutta nykytilanteessa sekä erityisesti hallintokuntien vuonna 2014 myöntämiä asukasosallisuutta edistäviksi katsottavia järjestöavustuksia. Tarkastelun tavoitteena oli selvittää, mitkä nykyisistä avustusmäärärahoista olisi tarkoituksenmukaista keskittää valmisteilla olevaan kaupunginhallituksen asukasosallisuuden avustuskokonaisuuteen ja mitkä jäisivät edelleen hallintokuntien itsensä jaettavaksi. Hallintokuntien myöntämien avustusten lisäksi tarkastelussa olivat Lähiöprojektin toimintaraha, lähiörahoisto sekä kaupunginhallituksen yhteisöille myöntämien avustusten yhtymäkohdat asukasosallisuuden avustuksiin.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 7.1.2014 (§ 8) käsitellessään Avustustyöryhmän loppuraporttia, että asukasyhdistysten ja kaupunginosaseurojen sekä asukastaloja ylläpitävien tahojen avustaminen keskitetään kaupunginhallitukselle. Samalla päätettiin, että kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvonta -yksikkö hoitaa asukasosallisuuteen liittyvää avustuskokonaisuutta kaupunginhallituksen tukena.

Kaupungin ylläpitämien asukastalojen yhteisöille luovuttamiseksi esitettiin työryhmän puolesta menettelytapaa, jossa yhdeksän sosiaali- ja terveystalosta hallinnoimaa taloa siirtyy yhteisöjen operoitavaksi vuoden 2016 alussa ja jossa toiminta rahoitettaisiin asukasosallisuuden avustusmäärärahoista. Lähtökohtana olisi, että sosiaali- ja terveystalosta tulisi yhdessä kaupunginkanslian kanssa käynnistää

neuvottelut talojen operoinnista kiinnostuneiden yhteisöjen kartoittamiseksi ja selvittää luovuttamiseen liittyviä yksityiskohtia. Sosiaali- ja terveystoimisto tukisi kaupungin ylläpitämien asukastalojen operoinnista vastuun ottavia yhteisöjä toiminnan siirtymävaiheessa. Kiinteistöviraston tilakeskus vastaisi vuokrasopimukseen liittyvistä asioista.

Käsittely

17.03.2015 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Korvaava kohta neljä:

On perusteltua, että kaupunginosista löytyy asukastoimintaa tukevia tiloja. Kaupunkisuunnittelulautakunta katsoo, että riippumatta kaupungin asukastalojen hallinnon järjestelyistä, lähtökohtana tulee olla alueellisten asukastoimintaan sopivien tilojen mahdollistaminen asukkaille sekä se että, kaupungilla tulee jatkossakin olla niiden ylläpidossa keskeinen rooli ja vastuu.

Kannattajat: Heta Välimäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvaava kohta neljä:

On perusteltua, että kaupunginosista löytyy asukastoimintaa tukevia tiloja. Kaupunkisuunnittelulautakunta katsoo, että riippumatta kaupungin asukastalojen hallinnon järjestelyistä, lähtökohtana tulee olla alueellisten asukastoimintaan sopivien tilojen mahdollistaminen asukkaille sekä se että, kaupungilla tulee jatkossakin olla niiden ylläpidossa keskeinen rooli ja vastuu.

Jaa-äännet: 4

Hennariikka Andersson, Elina Moisio, Risto Rautava, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2

Jape Lovén, Heta Välimäki

Tyhjä: 2

Eija Loukoila, Matti Niiranen

Poissa: 1

Tom Packalén

24.03.2015

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 4-2 (2 tyhjää, 1 poissa).

10.03.2015 Pöydälle

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Tero Santaoja, lähiöprojektin projektipäällikkö, puhelin: 310 37155
tero.santaoja(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 10.03.2015 § 34

HEL 2013-015599 T 00 01 00

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon asukasosallisuuden avustusten myöntämisperiaatteista ja asukastalojen hallinnon järjestelyistä:

Varhaiskasvatuslautakunta pitää erittäin tärkeänä asukkaiden yhteisöllisyyttä ja asukasosallisuutta, joita Helsingissä toimivat asukastalot omalta osaltaan mahdollistavat.

Varhaiskasvatuslautakunta on tehnyt 12.11.2013 omia järjestöavustuksiaan koskevan linjauksen, jonka mukaan se tukee avustuksillaan alle kouluikäisten lasten varhaiskasvatuspalvelujen rinnalla arkisin päiväaikaan toteuttavaa kerhotoimintaa ja varhaiskasvatuspalveluja täydentävää hoitoaputoimintaa.

Tämän linjauksensa mukaisesti varhaiskasvatuslautakunta ei ole tukenut varsinaista asukastalotoimintaa, vaan omaa toimialaansa tukevaa ja täydentävää toimintaa, joka voi toteutua myös asukastaloissa.

Varhaiskasvatusvirastolla on toiminnallista yhteistyötä Betaniassa, jossa toimivat myös sosiaali- ja terveystieteiden keskus sekä nuorisosiisälätkeskus. Mikäli Betanian asukastalotoiminnassa tapahtuu muutoksia, se ei vaikuta varhaiskasvatusviraston voimassa oleviin vuokrasopimuksiin, jotka on tehty suoraan tilakeskuksen kanssa.

Käsittely

10.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Postiosoite

PL 6000
00099 Helsingin kaupunki
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F11880001200052430

Alv.nro

F102012566

24.03.2015

Esittelijä muutti lausuntoehdotustaan niin, että sen viimeisestä kappaleesta poistetaan lause "Mahdollisista yhteistyömuutoksista varhaiskasvatusvirasto on valmis keskustelemaan myös uusien kumppaneiden kanssa."

Vastaehdotus:

Terhi Mäki: Lisätään kappaleeseen 2 sana erittäin kohtaan: Varhaiskasvatuslautakunta pitää ERITTÄIN tärkeänä asukkaiden yhteisöllisyyttä ja asukasosallisuutta, joita Helsingissä toimivat asukastalot omalta osaltaan mahdollistavat.

Kannattajat: Sanna Vesikansa

Varhaiskasvatuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Terhi Mäen tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Asta Sjöberg, hankintasihteeri, puhelin: 310 44619
asta.sjoberg(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 05.03.2015 § 49

HEL 2013-015599 T 00 01 00

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon koskien kaupunginhallituksen päättämien avustusten ja tukien myöntämisperiaatteita ja asukastalojen hallinnon järjestelyä:

Liikuntalautakunta pitää kaupungin asukkaiden yhteisöllisyyden ja vapaan kansalaistoiminnan edistämistä tärkeänä myös asukastaloissa.

Liikuntatoimi avustaa vuosittain noin 400 helsinkiläisiä liikunta- ja urheiluseuraa lähes seitsemällä miljoonalla eurolla. Tästä noin viisi miljoonaa euroa osoitetaan liikunta- ja urheiluseurojen tilojen käytön tukemiseen. Lisäksi avustuskelpoisilla liikunta- ja urheiluseuroilla on mahdollisuus käyttää liikuntaviraston tiloja ja ulkokenttiä maksutta säännölliseen kausiharjoittelutoimintaan. Liikunta- ja urheiluseuroille tehdyn kyselyn mukaan juuri liikuntaharrastuksen olosuhteiden käytön avustaminen koetaan liikuntatoimen tukimuodoista merkittävimpanä.

Kaupungin liikuntapaikat ovat keskeisiä ja helposti saavutettavia kaupunkilaisten kohtaamispaikkoja, joissa on mahdollisuus harrastaa

omatoimista tai ohjattua liikuntaa. Varsinaisten liikuntatilojen lisäksi liikuntapaikoilla on myös esimerkiksi kokoustiloja, jotka ovat kaupunkilaisten käytettävissä. Kaupunki ylläpitää yli 1 500 liikuntapaikkaa. Näistä liikuntavirasto hoitaa yli 500 liikuntapaikkaa ja kaupunkikonsernin muut yhteisöt hoitavat lähes 1 000 liikuntapaikkaa, esimerkiksi opetustoimella on noin 350 liikuntapaikkaa.

Liikuntavirasto osallistuu opetusviraston johtamaan koulutilojen käytön tehostamiseen tähtäävään hankkeeseen. Hankkeen yhtenä tarkoituksena on lisätä liikuntaviraston roolia liikuntatilojen varaustoiminnassa. Hankkeessa kokeillaan 11 pilottikoulun kanssa sitä, että näiden koulujen liikuntatilat ovat varattavissa liikuntaviraston kautta opetusviraston sijasta. Tarkoituksena on saada kokeilusta riittävästi kokemuksia, jotta kaupungin kaikkien liikuntatilojen ja niihin liittyvien oheistilojen varaustoimintaa voidaan keskittää yhteen paikkaan ja näin ollen helpottaa kaupunkilaisten ja kaupungissa toimivien yhteisöjen asiointia.

Esittelijä

osastopäällikkö
Kirsti Laine

Lisätiedot

Kirsti Laine, osastopäällikkö, puhelin: 310 87751
kirsti.laine(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 26.01.2015 § 93

HEL 2013-015599 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

26.01.2015 Palautettiin

Palautusehdotus:

Pilvi Torsti: Kaupunginhallitus päättää palauttaa asian uudelleen valmisteluun niin, että asukasosallisuuden avustusten myöntämisperiaatteista ja asukastalojen hallinnon järjestelyistä sekä sote-toimintaan liittyvien yhdeksän asukastalon tulevaisuuden toimintaperiaatteista ja organisoinnista kaupungin omana toimintana pyydetään sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto.

Kannattaja: Hannu Oskala

Palautusehdotus:

Laura Rissanen: Kaupunginhallitus päättää palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi niin, että asiasta pyydetään sosiaali- ja terveyslautakunnan, kulttuuri- ja kirjastolautakunnan, opetuslautakunnan, varhaiskasvatuslautakunnan, nuorisolautakunnan sekä kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunnot.

Kannattaja: Lasse Männistö

Palautusehdotus:

Puheenjohtaja Tatu Rauhamäki ehdotti, että kaupunginhallitus palauttaa asian uudelleen valmisteluun niin, että asukastosallisuuden avustusten myöntämisperiaatteista ja asukastalojen hallinnon järjestelyistä sekä sote-toimintaan liittyvien yhdeksän asukastalon tulevaisuuden toimintaperiaatteista ja organisoinnista kaupungin omana toimintana pyydetään sosiaali- ja terveyslautakunnan ja muiden asukastalojen toiminnan kannalta olennaisten lautakuntien lausunnot.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti puheenjohtaja Rauhamäen palautusehdotuksen.

19.01.2015 Pöydälle

07.01.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

16.12.2013 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Johanna Seppälä, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi

Kaupunginjohtaja/J 19.03.2014 § 28

HEL 2013-015599 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä asettaa työryhmän seuraavasti:

Työryhmän nimi on asukastosallisuuden avustuskriteeristö -työryhmä

Postiosoite

PL 6000
00099 Helsingin kaupunki
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI1880001200052430

Alv.nro

FI02012566

Työryhmän toimeksiantona on laatia yhtenäiset ja läpinäkyvät avustuskriteerit asukasyhdistyksille, kaupunginosaseuroille ja asukastaloja ylläpitäville tahoille. Lisäksi työryhmän tehtävänä on, ottaen huomioon kaupungin avustusten myöntämisessä noudatettavat yleisohjeet, laatia menettelytavat ja kriteeristö, joiden perusteella kaupungin nykyisin hallinnoimia asukastaloja voidaan luovuttaa järjestöjen ja yhteisöjen operoitaviksi sekä avustaa muita asukastaloja ylläpitäviä tahoja.

Asukasyhdistyksiä ja kaupunginosaseuroja kuullaan valmistelun yhteydessä ja niiltä pyydetään lausunnot avustuskriteereistä esityksen valmistuttua.

Työryhmän jäsenet ovat:

- vuorovaikutuspäällikkö Johanna Seppälä, puheenjohtaja, kaupunginkanslia
- erityissuunnittelija Olli Lahtinen, kaupunginkanslia
- controller Pia Halinen, kaupunginkanslia
- asiakaspäällikkö Sisko von Behr, kiinteistövirasto
- kehittämispäällikkö Hannu Kurki, kiinteistövirasto
- erityissuunnittelija Hanna-Leena Nuutinen, sosiaali- ja terveysvirasto
- projektivastaava Sini Heino-Mouhu, sosiaali- ja terveysvirasto
- toimistopäällikkö Markku Toivonen, nuorisoasiankeskus
- yhteyssihteeri Ritva Oljakka, liikuntavirasto
- tilapalvelupäällikkö Susanna Sarvanto-Hohtari, opetusvirasto
- hankintasihteeri Asta Sjöberg, varhaiskasvatusvirasto
- suunnittelija Ari Tolvanen, kulttuurikeskus
- asukasyhteistyöpäällikkö Janne Typpi, kaupunginkanslia
- aluepäällikkö Yrjö Niiranen, pelastuslaitos
- apulaisjohtaja Saara Ihamäki, kaupunginkirjasto
- ympäristölakimies Tiina Fiskaali, ympäristökeskus
- projektipäällikkö Tero Santaoja, lähiöprojekti

Työryhmän sihteerinä toimii vuorovaikutussuunnittelija Titta Reunanen kaupunginkansliasta.

Työryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

Työryhmän toiminnassa on noudatettava kaupunginhallituksen 10.5.2010 antamaa ohjetta tilapäisestä toimielimestä.

Työryhmän tulee saada työnsä valmiiksi 29.8.2014.

Päätöksen perustelut

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 7.1.2014 § 14 käsitellessään avustustyöryhmän loppuraporttia, että asukasyhdistysten ja kaupunginosaseurojen sekä asukastaloja ylläpitävien tahojen avustaminen keskitetään kaupunginhallitukselle. Samalla päätettiin, että osallisuus ja neuvonta -yksikkö hoitaa asukasosallisuuteen liittyvää avustuskokonaisuutta kaupunginhallituksen tukena.

Kaupunginhallitus kehotti kaupunginkansliaa valmistelemaan yhteistyössä sosiaali- ja terveystalouden, nuorisosiainkeskuksen, liikuntaviraston, opetusviraston, varhaiskasvatusviraston, kulttuurikeskuksen, ympäristökeskuksen ja pelastuslaitoksen kanssa yhtenäiset ja läpinäkyvät avustuskriteerit asukasyhdistyksille ja kaupunginosaseuroille. Samalla päätettiin, että asukasyhdistyksiä ja kaupunginosaseuroja kuullaan valmistelun yhteydessä ja niiltä pyydetään lausunnot esityksen valmistuttua.

Lisäksi kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä 4.12.2013 § 109 käsitellessään aluetyöryhmän loppuraporttia kehottaa em. virastoja, mukaan lukien kiinteistövirasto ja kaupunginkirjasto, valmistelemaan menettelytapoja ja kriteerejä, joiden perusteella kaupungin nykyisin hallinnoimia asukastaloja voidaan luovuttaa järjestöjen ja yhteisöjen operoitaviksi, sekä selvittää soveltuvat yhtenäiset ja läpinäkyvät avustuskriteerit.

Kaupunginjohtajan päätöksessä 4.12.2013 ja kaupunginhallituksen päätöksessä 7.1.2014 on sisällöllisiä ja hallinnollisia yhteneväisyyksiä ja päällekkäisyyksiä. Siksi on tarkoituksenmukaista käsitellä asiakokonaisuuksia yhdessä työryhmässä.

Työryhmän työskentelyn aikana selvitetään lisäksi keskitettävän avustuskokonaisuuden mahdolliset yhteneväisyydet lähiöprojektin toimintarahan, lähiörahan sekä kaupunginhallituksen yhteisöjen tukemiseksi merkityn avustusmäärärahan kanssa.

Lisätiedot

Johanna Seppälä, vuorovaikutuspäällikkö, puhelin: 310 79780
johanna.m.seppala(a)hel.fi